

ПРОФЕСІЙНА ПРАВНИЧА ДОПОМОГА АДВОКАТА У МИТНІЙ СФЕРІ, ЇЇ ФОРМИ

Єфіменко В. Д.

*аспірант кафедри приватного та публічного права,
Київський національний університет технологій та дизайну
м. Київ, Україна*

Професійна правнича допомога адвоката у митній сфері являє собою складне та комплементарне явище, яке характеризується її змістовим наповненням, обсягом, різновидами, формою та колом суб'єктів. Різновиди професійної правничої допомоги адвоката детермінуються змістом та обсягом, тобто сутнісними її характеристиками. Важливо розуміти, що «форма правничої допомоги» та «вид правничої допомоги» становлять різні категорії в межах єдиної концептуальної системи. Їх комплексне вивчення та аналіз взаємозв'язків має забезпечувати глибше розкриття змісту самої категорії. Однак, в межах об'єму цих тез, ми хотіли б приділити основну увагу короткому опису першочергово важливим формам професійної правничої допомоги адвоката у митній сфері.

В загальнофілософському розумінні важливо враховувати діалектичну єдність форми та змісту як взаємопов'язаних категорій, які становлять нерозривні елементи єдиного явища. Їх роздільний аналіз має теоретичну цінність для виявлення взаємозв'язків у конкретних проявах. Тож беручи до уваги це, пропонується коротко приділити увагу саме єдності двох складових, а саме: «форма правничої допомоги» та «вид правничої допомоги».

Загальнонауковим визначенням «форми» є спосіб існування змісту, його внутрішня структура, організація і зовнішній вираз [56]. При цьому, якщо ми говоримо про форму саме правничої допомоги в загальному сенсі, то варто виділити такі:

- консультування;
- складання непроцесуальних документів;
- складання процесуальних документів;
- представництво;
- правоосвітня діяльність [1].

У митній сфері ці форми набувають специфічного змісту та проявлення через складність митного законодавства, необхідність знання міжнародних торговельних правил та особливості митних процедур. А також через міжгалузевий характер сфери митної справи. Наприклад, консультування часто стосується питань класифікації товарів за УКТ ЗЕД, визначення

митної вартості, застосування преференційних режимів або носить загальноправовий характер.

Таким чином, говорячи про форми професійної правничої допомоги в митній сфері, слід окремо зупинитись на наступних:

Консультавання – це процес взаємодії суб'єкта надання та суб'єкта отримання правової допомоги щодо проблемної правової ситуації з метою виявлення можливих правових шляхів її вирішення та їх наслідків, з'ясування шляхів та способів реалізації вибраного рішення. Результатом консультавання повинно бути повне, конкретне уявлення суб'єкта отримання професійної правничої допомоги про свою майбутню правову діяльність (позицію) в проблемній ситуації (які конкретно юридичні дії необхідно здійснити, які засоби для цього необхідно і т.п.). Правове консультавання є інструментом визначення напряму подальшої правничої діяльності суб'єкта отримання правової допомоги

Консультавання вирізняється строго індивідуальним характером, максимальним ступенем адресності та обов'язковою присутністю рекомендації, поради про найбільш оптимальний спосіб подолання індивідуальної проблемної правової ситуації [2, с. 86]. Характер рекомендацій та порад безпосередньо залежить від кваліфікації та досвіду суб'єкта консультавання, що особливо важливо в таких складних сферах як митне регулювання. Також слід звернути увагу, що інформування і консультавання в сфері митних відносин щільно пов'язані та при цьому не ототожнюються. У митних відносинах правове консультавання також може проявлятися у вигляді інформування (яке за суттю є безадресним), що охоплює роз'яснення порядку переміщення товарів через митний кордон, митних режимів, правил визначення країни походження товарів, що регулюється главами 5-14 Митного кодексу України. Хоча звісно безпосереднє застосуванням цього виду професійної правничої допомоги є розбір та аналіз потенційно проблемних кейсів на етапі планування чи вирішення конфліктної ситуації, що вже триває.

Складання непроцесуальних та процесуальних документів – це створення та надання отримувачу професійної правничої допомоги, зафіксованої в паперовому або електронному вигляді, документа, або його проекту, оформленого відповідно до існуючих нормативних вимог для виникнення, зміни чи припинення прав та обов'язків. В результаті надання правничої допомоги в цій формі, її отримувачу надається в розпорядження (самостійне використання) конкретний правовий документ для запобігання та (або) подолання конкретної проблемної ситуації, що може бути вирішена в правовій площині. Слід відмітити, що правовий документ, про який йдеться, не є документом владного характеру чи змісту, відповідає принципу законності та складений з першочерговим урахуванням прав та законних інтересів отримувача правничої допомоги.

Розповсюдженою є точка зору, що складання правових документів процесуального або непроцесуального характеру обов'язково супроводжується правовим консультуванням з приводу порядку їх використання [3, с. 110]. Однак, на нашу думку надання професійної правничої допомоги, яка є обмежена лише однією конкретною формою, можливо, хоча і не є найбільш результативним способом взаємодії суб'єкта надання та отримувача такої допомоги. До того ж, у сфері митної справи складання правових документів може включати підготовку митних декларацій, заяв про коригування митної вартості, скарг на рішення митних органів відповідно до вимог глави 24 Митного кодексу, клопотань про надання дозволів на переробку товарів. Які застосовуються відповідними суб'єктами в поточному режимі і не потребують додаткових пояснень, щодо їх подальшого використання. При цьому, надання роз'яснень щодо подальшого застосування отримувачем професійної правничої допомоги правових документів процесуального характеру за умови відсутності супроводження цього процесу, навряд може призвести до стабільно спрогнозованого результату.

Правове представництво – це здійснення суб'єктом надання правової допомоги дій з набуття та реалізації прав та обов'язків суб'єкта отримання, направлене на подолання проблемної правової ситуації. При здійсненні правового представництва суб'єкт надання правової допомоги може діяти як від імені суб'єкта отримання, так і від свого імені в інтересах суб'єкта отримання [4, с. 120–125]. В контексті професійної правничої допомоги адвокатом захист розглядається як різновид представництва, що може бути досить спірним стосовно представництва з боку інших суб'єктів.

Митне законодавство як профільне для конкретної галузі не містить визначення форм правничої допомоги чи інших аспектів її системної реалізації. Це створює правову невизначеність та ускладнює захист прав учасників митних правовідносин. Це говорить про доцільність доповнення митного законодавства відповідними нормами з визначенням поняття «форма правничої допомоги» загалом та професійної правничої допомоги адвоката» зокрема, як активного прояву діяльності компетентного суб'єкта щодо забезпечення законності через захист прав та законних інтересів зацікавлених осіб, який відповідає потребі, враховує специфіку запиту та обставин звернення, орієнтований на задоволення приватного запиту та публічного інтересу з урахуванням співмірності та прогнозованості наслідків.

Література

1. Дубчак Н. С. Загальна характеристика правових послуг, що надаються юридичними клініками. *Держава і право*. 2012. № 56. С. 73–78.

2. Лоджук М. Т. Про форми правової допомоги в юридичних клініках України. *Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского Серия «Юридические науки»*. Том 26 (65). 2013. № 2-1 (Ч. 1). С. 82–90.

3. Гудима А.Ю. Щодо правової допомоги адвоката в адміністративно-деліктному процесі: зарубіжний досвід. *Visegrad Journal on Human Rights*. 1/2. 2016. 106–112.

4. Личко В.С. Поняття та види правової допомоги в Україні : загальнотеоретичне дослідження : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень». Одеса : Національний університет «Одеська юридична академія». 2013. 26 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-550-4-14>

ДО ПИТАННЯ МОЖЛИВОСТІ НАБУТТЯ В УКРАЇНІ СТАТУСУ АДВОКАТА ГРОМАДЯНАМИ ДЕРЖАВИ-АГРЕСОРА (ДЕРЖАВИ-ОКУПАНТА)

Заболотний О. М.

здобувач вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем освіти,

Пенітенціарна академія України

м. Чернігів, Україна,

голова Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури

Чернігівської області

Однією із сучасних нагальних проблем у діяльності адвокатури та її регіональних органів адвокатського самоврядування, у тому числі й кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури регіонів (дали – КДКА), залишається відсутність в українському законодавстві будь-якої заборони для громадян російської федерації отримати право на заняття адвокатською діяльністю в Україні за процедурою, яка передбачена в Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (далі – Закон).

Зокрема, ч. 1 ст. 6 Закону визначає [1], що адвокатом може бути фізична особа, яка відповідає тим критеріям, яка зазначені в цій правовій нормі, а саме: така особа повинна мати повну вищу юридичну освіту, володіти державною мовою відповідно до рівня, визначеного згідно із Законом України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», мати стаж роботи в галузі права не менше двох років, скласти